

# באוצר החיים

## פרשת פנחס

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של  
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו  
ע"י 'מכון דברי תורה'  
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות  
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנז קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50<sup>th</sup> St.

Brooklyn N.Y. 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

## פרשת פנחס

### קנאים פוגעים בו - מרוב אהבת ישראל

ברדתך מהר סיני, הבעל ארמית קנאין פוגעין בו?  
אמר לו: קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא,  
עיי"ש.

יש לדקדק, למאי נפק"מ שאמר לו הלכה זו  
ברדתו מהר סיני דייקא. וגם למה אמר לו  
משה קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא, והרי  
פנחס לא חידש הלכה זו מדעתו, רק הזכיר לו מה  
שכבר נאמר למשה בסיני.

#### טעם שאין מיתה לבעל ארמית

**באמת** יש לעיין בגוף הלכה זו דקנאין פוגעין בו,  
דממה נפשך, אם התרו בו עדים והוא  
אמר אף על פיכן, ועבר עבירה, ידינוהו ב"ד  
למיתה וימיתוהו כדת וכדין, ואם אי אפשר לחייבו  
ע"פ הדין, אמאי רשאים הקנאים לפגוע בו  
ולהורגו?

**וברמב"ם** (פי"ב מאיסור"ב הלכה ו') שאם לא פגעו בו  
קנאים, ולא הלקוהו בית דין, הרי  
עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת, שנאמר  
כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל  
נכר, יכרת ה' לאיש אשר יעשנה וגו', עיי"ש.

**וא"כ** עבירה חמורה היא, ומדוע אין עונשו כשאר  
איסורי ערוה, שמומתין בבית דין?

#### מחות איסור בעילת ארמית

**ונראה** כי ההבדל שבין שאר עריות לבעל  
ארמית הוא, שהעריות האיסור לקרב

וידבר ה' אל משה לאמר, פנחס בן אלעזר בן  
אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני  
ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא כליתי את  
בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את  
בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת  
עולם, תחת אשר קנא לאלקיו וכפר על בני  
ישראל.

#### הקדוקים שבפרשה

**בגמרא** (סנהדרין פב, ב) ויעמוד פנחס ויפלל וכו',  
בקשו מלאכי השרת לדחפו, אמר להן  
הניחו לו, קנאי בן קנאי הוא, משיב חימה בן משיב  
חימה הוא. ובירושלמי (סנהדרין פרק ט' הלכה ז') וירא  
פנחס, ראה את המעשה וזוכר הלכה, הבעל את  
הארמית הקנאין פוגעים בהן, ביקשו לגדותו,  
אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה: והיתה  
לו ולזרעו ברית כהונת עולם, עיי"ש.

**צריך** לבאר סברתם, דאם אכן הלכה מפורשת  
היא שקנאים פוגעין בו, אמאי ביקשו  
לגדותו.

**לעיל** מיניה, סוף פרשת בלק, כתב רש"י וז"ל:  
והמה בוכים, שנתעלמה ממנו הלכה, וירא  
פנחס, ראה מעשה וזוכר הלכה, אמר לו למשה,  
מקובלני ממך הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, אמר  
לו קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא, מיד ויקח  
רומח בידו וגו'. ובגמ' (סנהדרין פב, א, וכו"ה בילקוט)  
הגירסא, אמר לו: אחי אבי אבא! לא כך לימדתי

**ומרוב** אהבתם לישראל ושנאתם לעכו"ם, סבירא להו שאפילו רשע חצוץ כיומרי בן סלוא, אין להשוותו לטמאה כזבי בת צור, למרות היותה בת נשיא מדין, ולשיטתם אכן ראוי לפגוע בו ולהענישו על חטאו.

### "הניצוץ הקדוש" – מקורה בסיני

**אמרו** חז"ל (שבת פט, א) מאי סיני, שירדה שנהא לעכו"ם עליו.

**ולדרבננו** יש לפרש דכשנתקדשו ישראל במעמד הר סיני, ופסקה מהם הזוהמא שיש לכל זרע אדם הראשון, השיגו אז מעלה עליונה וגדר של קדושה, שאפילו רשע שהולך אחר שרירות לבו ובוועל ארמית, מ"מ עדיין יש בו יותר קדושה ממנה.

**לכן**, הקנאים המבינים כל זאת, ויודעים שאעפ"י שחטא ישראל הוא, ושאת הניצוץ הקדוש הפעוט שיש בו, גם לזה אסור להניח להתערב בטומאת הארמית, שהיא כולה טמאה, להם יאתה להיות פרוונקא ולפגוע בו.

זה שאמר פנחס למשה רבע"ה: "כך לימדתני ברדתך מהר סיני" דייקא, שממנו ירדה שנהא לאומות העולם שאין בהם שמץ של קדושה, משא"כ בישראל, שאפילו הגרוע שביניהם מקודש יותר מהם, וא"כ הרי עירב זמרי בן סלוא קודש בטומאה, וחייבים להענישו.

**אמר** לו משה: "קריינא דאגרתא", היינו לשיטתך, שאהבת ניצוץ מישראל מפעמת בקרבך כ"כ, איהו ליהוי פרוונקא, לך מותר ליקח הרומח בידך ולהרגהו.

אליהן הוא מצד עצמן כמפורש בתורה, משא"כ הבוועל ארמית אין העבירה עצם הביאה, רק מכיון שהוא מבנ"י הקדושים, מזרע אברהם יצחק ויעקב, ויש לו נשמה קדושה חלק אלוק ממעל, אינו בדין שנשמתו תרד למקום שפל כזה, ותתגשם כ"כ בבואו אל בת אל נכר, ועיקר העון הוא שמערב קדושה בטומאה רח"ל.

**ברם** תיכף כאשר עולה במחשבתו רצון נפשע כזה לבעול ארמית רח"ל, מיד הריהו נפרד מן הקדושה העליונה, ונשמתו הקדושה מסתלקת הימנו, ואין הוא נכלל עוד בכלל ישראל, וא"כ כאשר הוא עובר את העבירה, אין העוון חמור כ"כ, כיון שכל האיסור הוא רק שלא יתדבק זרע ישראל הקדושים בארמית, והרי בשעה שהוא חוטא הריהו נחשב כבר ג"כ כארמי.

**ולכן** אי אפשר לחייבו על כך עונש מיתה בב"ד, דעל מחשבתו הרעה גרידא אינו חייב מיתה, שהרי אפילו כשעובר על ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות (ברכות יב, ב) ג"כ אינו חייב מיתה, שאפילו בעבודה זרה, שמחשבה כמעשה, מ"מ אינו חייב מיתה על כך, ועל מעשיו ג"כ אי אפשר להענישו.

### שיטת הקנאים – בכל אחד יש ניצוץ

#### קדוש

**אמנם** הקנאים שפוגעין בו שיטתם אחרת היא, וזאת מרוב אהבתם לישראל, שהם סוברים דכיון שאף הגרוע שבגרועין שבישראל עדיין חבוי בקרבו ניצוץ קדוש, ורק מצד שנכנס בו רוח שטות עבר את העבירה, א"כ בכל אופן טוב הוא מהגוי הטוב ביותר, שהגוי מצד עצמותו אינו טוב, משא"כ ישראל שחטא, ולכן מגיע לו עונש מיתה על שעירב זרע קודש בנפש טמאה.

### קנאות – שלא להתיימש מיהודי

זה שרמז בספר חוט המשולש (בשער הקטן) יעקב בגימ' קפ"ב, ר"ת קנאין פוגעין בו, ולא פירש דבריו מהי השייכות של יעקב להלכה זו.

**אך** להאמור יבואר, דהנה יעקב הוא על שם וידו אוחזת בעקב עשו, ולמה אחז יעקב בעקבו של עשו?

**ונראה** על פי מש"כ ברש"י (בראשית כה, כב) על הפסוק ויתרוצצו הבנים בקרבה מהמדרש (ב"ר סג, ז), דכשהיתה עוברת על פתחי ע"ז, היה עשו מפרכס לצאת.

וי"ף דמשו"ה אחז יעקב בעקבו, כי רצה למונעו מלילך לעבוד ע"ז, והגם כי עשו כבר עבר אז על מחשבת ע"ז, דנקטינן דהויא כמעשה, מ"מ סבר יעקב אבינו כי גם בכה"ג אסור לדחות אבן אחר הנופל, וכל זמן שעדיין לא עבד בפועל ממש, חייבים לנסות ולהציל את הניצוץ הקדוש שעדיין מפעם בקרבו.

זה שרמז בחוט המשולש דיעקב בגימ' קפ"ב, ר"ת קנאין פוגעין בו, כי זו היתה כוונתו של יעקב באחזו בעקב עשו, ולשיטתו אף הבעל ארמית שהוא הגרוע שבישראל, מ"מ עדיין יש בו ניצוץ דקדושה, ואסור להפקירו.

מעידן רעוא דרעוין פנחס תש"ל



## קנאות אמיתית מהי

שום טינה בלב, וקנאותם היא ללא תערובת של כעס ופניות זרות.

**כמו** שאיתא בגמרא (סנהדרין מ) שביום שדנו דיני נפשות היו ממעטים ממאכל, מפני שכאב להם עד דכדוכה של נפש שהוצרכו לזה ונטרדו מזה לגמרי, אף שמדובר ברשע גמור, שהרי אמרו (מכות ז) סנהדרין ההורגת אחד לשבעים שנה נקראת חובלנית.

### סכנת הכעס

**על** ענין זה צריך זהירות יתירה שלא להגיע לידי כעס בשום אופן וענין, כדברי קהלת (ז, ט) אל תבהל ברוחך לכעוס, כי כעס בחיק כסילים ינוח. **קנאות** ה' צבאות הוא רק כשזה בלתי לה' לבדו, ואם יש לו פניה עצמית מוחמת שלבו רותח בקרבו וזה מעורר אותו לעשות פעולה זאת, אזי כבר אסור לו.

**בעין** מה שכתב החפץ חיים ז"ע (הלכות לשה"ר כלל י הלכה ב ובכמ"ק) שגם באופנים שמותר לדבר לשון הרע, זהו רק כשאין למספר עליו שום נדנד של רוגז ושנאה, ומכל שכן שאין הוא בכעס, רק שנמלך עפ"י דין תורה שמותר לו כעת לדבר לשה"ר.

**כמו** כן במדת הכעס, כשאחד רוצה לכעוס על חבירו, כמובן באותם אופנים שמותר להשתמש במדת הכעס, אזי מרגלא בפומי שכמו שבהלכות איסור והיתר לא יורה האדם לעצמו ולא יסמוך על ידיעותיו, אלא ילך וישאל למורה הוראה כדת מה לעשות, כן אם סובר שמותר לו עכשיו לכעוס יברר לעצמו היטב הלכה זו, ולא יסמוך על פסקיו, אלא ישאל את דעתם של

**פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום.**

### "כעס" איננה "קנאות"

**הענין** בזה הוא דכאשר אחד רואה שאדם מישראל נכשל בעבירה, וכעסו עליו בוער בו עד להשחית, והולך והורג אותו, זה אינו קנאת ה' צבאות. הוא אינו קנאי, כי אם כעסן. וכיון שאין כוונתו לש"ש, אסור לו לפגוע בו.

זה הסיבה שנתגלגלה לידי זמרי מעשה שפל ונבוזה כזה, כיון שעשה מעשהו בכעס, שחמתו בערה בו על שהורגים את בני שבטו, ועל כן עמד ועשה מה שעשה, לא מחמת שקינא קנאת ה' צבאות.

### קנאות מתוך אהבה וכאב

**קנאות** אמיתית לש"ש היא רק כאשר רואה שאדם מישראל נכשל בעבירה חמורה, אזי מתמרמר בלבו: אוי לי שראיתי כזאת, אוי לי שראיתי בשפלותו שנתדרדר כל כך וירד מדעתו.

**ואז**, כיון שרוצה למנוע חילול ה' ח"ו, על כן אין לו ברירה אחרת והולך להרוג אותו, ופלגי מים ירדו עיניו, וכואב לו עד דכדוכה של נפש עלמה שהוא מוכרח לעשות זאת נגד רצונו, ועל שהוא צריך להגיע לידי כך, ועושה מעשהו בתורת שליח ב"ד, שלוחא דרחמנא, ואם היה יודע שאם יהרגו אותו לא יצטרך להרוג אותו יהודי, היה מסכים למסור את נפשו בעדו.

**זאת** היא הקנאות האמיתית, ורק קנאים כאלו מותרין לפגוע בו, שיודעים שאין להם עליו

מותר להרוג את זמרי כי היה לו קנאת ה' צבאות  
טהורה, והיא שעוררה אותו להרוג את זמרי.

זה היה ההבדל בין פנחס לזמרי, שלזמרי היה  
נדמה שעשה מעשהו לשם שמים, אבל  
הסט"א היא היא שעוררה את כעסו לעשות זאת,  
אבל על פנחס העיד הכתוב, בקנאו את קנאתי  
בתוכם, ולא היה לו נדנוד של כעס.

**לכן** אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, היינו  
שמושם כך שכרו הרבה מאד על פי פעלו,  
על שלא ביטל ממידת שלום ולא נתכעס, ואף  
בשעת קנאתו בשלום ובמישור הלך אתי, ולכן  
מדה כנגד מדה הנני נותן לו את בריתי שלום.

משיעור חורש"י ויגש תשמ"ב

רבנים ומורי הוראה, אם מותר לו כעת לכעוס או  
לא, שהרי מדובר כאן באיסור חמור שכל הכועס  
כאילו עובד עבודה זרה (עי' שבת קה:: זוהר בראשית כז:  
ועוד), ואיך ירהיב האדם לפסוק לעצמו בשאלה  
חמורה כזו ולהתיר לעצמו שאלה בהלכות עבודה  
זרה, ורק כאשר יתברר לו שמותר לו כעת לכעוס,  
אז יוכל לילך ולכעוס לשם שמים

### אשר קינא "לאלוקיו"

זה היה מעלת פנחס אשר קינא לאלוקיו, ללא  
נדנוד של כעס ונגיעה עצמית שהכעיס אותו  
מעשה זמרי, כי אם קנאת ה' צבאות בלב, לו היה



## הוה מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה

גם יש לומר בביאור פשר הנהגתו של הרה"ק מבעלזא זי"ע, דמצינו (נדרים כב:) אדעתא דהכי לא נדרת עיי"ש, כמו"כ אדעתא דהכי שיגרום חלישות הדעת וצער לאמו, לא קיבל עליו חומרא זו.

ואצל הרה"ק מבעלזא נחשב זה לנסיון גדול, יותר מהמסופר בגמ' (קידושין לא) על דמא בן נתניה, שהיה לבוש סירקון של זהב והיה יושב בין גדולי רומי ובאתה אמו (בתוס' שם מהמדרש, שהיתה מטורפת מדעתה) וקרעתו ממנו וטפחה לו על ראשו וירקה לו בפניו, ולא הכלימה.

### כשאביו מצוהו לבטל חומרא

בעין זה מפורש גם בספר חסידים (ע"י סימן תריח) שאין ראוי לאדם להתענות אם גורם בכך צער לאביו ולאמו.

ראיתי באחד מספרי השו"ת, שנשאל אודות אחד שאביו מוחה בעדו מלטבול במקוה קרה, ופוסק שם שלא ישמע לו, ומצדד שזה בכלל מה שאמרו (ב"מ לב) יכול אמר לו אביו לעבור על דברי תורה יכול ישמע לו וכו'.

אך להנ"ל יש לומר, דדווקא באומר לו אביו לעבור על דברי תורה, היינו גופי תורה, לא ישמע לו, אבל בוודאי שכיבוד אב ואם עדיף טפי ממילי דחסידותא, ואם יש לאביו עגמת נפש מדבר זה ימנע מעשותו.

ואפילו בטבילת עזרא מסופקני, דאולי צריך לשמוע לאביו אם אומר לו שלא יטבול

(ע"י שו"ת דברי יציב או"ח סי' נה, יו"ד סי' קכה) א.

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום.

אמרו חז"ל (סוטה כב:) אמרה לה ינאי מלכא לדביתהו, אל תתיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין, אלא מן הצבועין שדומין לפרושין, שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס.

לכאורה צ"ב אטו בשופטני עסקינן שמרשיע במעשיו כזמרי, ומבקש שכר על כך?

### הרה"ק מבעלזא מבטל מנהגו

כוונת הדברים יתבארו בהקדם מעשה שהיה אצל הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע, שבליל הסדר ישבה אמו הישישה (שכנראה לא היתה אשה פשוטה שזכתה לבן קדוש כזה), סמוך אליו על מיטת ההיסב, ואכל עמה בקערה אחת.

בשקשתה עליה אכילת המצה, הניחה כמה חתיכות מצה לתוך קערת המרק שאכלו הימנה. הסיט הרה"ק מבעלזא הצידה את המצה השרויה, והמשיך לאכול מקערת המרק, כשהוא עובר על מנהגו תמיד שלא לאכול מצה שרויה.

### ביאור המעשה

כל זאת, כדי שלא תיגרם לאמו חלישת הדעת ח"ו, שהרי כיבוד אב ואם הוא מן התורה, ואיסור שרויה בפסח הוא חומרא בעלמא.

להתענות, ובנו חושש שמא יזיק התענית לבריאותו,

א. איתא בספר חסידים (סי' שמ) באב הרוצה

## לשקול במאזני פלס

זו צריכה להיות עבודת האדם, להשכיל לשער בכל דבר, מהו מצוה ומהו עבירה, ואף במצוות עצמם, מה עדיף טפי, מהו מצוה דאורייתא, ומהו בגדר מילי דחסידותא וחומרא בעלמא.

לזה כיוונו רז"ל באומרים, מעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס. היינו שהוא מדמה שעשה איזה דבר גדול ומצוה רבה, וסובר שמוגיע לו שכר גדול על כך, אבל אין הוא מחשב שכר מצוה כנגד הפסדה, היינו ההפסד והעבירה שיצא במעשה זה גופא, ופעמים שהעבירה היא גדולה

ולכן מתענה גם הוא כדי שעיי"ז יבטל האב תעניתו, אם יודע הבן שאביו מצטער בגלל זה, אסור לו להתענות כיון שאביו מצטער מתענית הבן יותר מתעניתו שלו, ודוקא בתענית שאינו חייב מן הדין כי אם מחמת חומרא או מדת חסידות, אבל בתענית של חובה אין הבן צריך לבטל תעניתו מפני צער אביו (יעוין בפירוש שם שמבאר הדברים באופן זה).

העולה בבירור מדברי ספר חסידים, דאע"ג דקיי"ל (יבמות ה:) שאם אמר לו אביו חלל את השבת אסור לשמוע לו, ואפי' על איסור מדרבנן אסור לעבור משום כבוד אב ואם, כדפסק הרמב"ם (פ"ו מהל' ממרים הי"ב), מ"מ אסור לאדם לנהוג בדבר שהוא רק ממידת חסידות, אם עיי"ז יצטערו אביו או אמו.

כזה מצינו בים של שלמה בפ"ק דקידושין (ס"ג סג) שמי שאמר לו אביו לעבור על איסור דרבנן לא ישמע, אבל בדבר שהוא רק ממנהגא בעלמא כגון מה שנוהגין האבלים ל"ע ללבוש שחורים, ופשט מנהג זה בתפוצות ישראל, אם ציוהו אביו שלא ילבש שחורים, ישמע לו.

ושמעתי מפיו הקדוש של הגה"ק מראדומישלא זי"ע, שבימי ילדותו נתייתם מאביו, וכבר היה מפורסם אז לעילוי גדול, והביאתו אמו האלמנה לפני זקה"ק

אלף מונים על מה שנדמה בעיניו שעשה מצוה.

## זמרי סבר שעושה מצוה

זה היה במעשה זמרי, דאיתא בגמרא (סנהדרין סב.) הלך שבטו של שמעון אצל זמרי בן סלוא, אמרו לו, הן דנין דיני נפשות ואתה יושב ושותק, מה עשה וכו', תפשה בבלוריתא והביאה אצל משה, אמר לו בן עמרם זו אסורה או מותרת, ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך וכו'. ע"כ.

הרי לנו שזמרי התכוין לקיים מצוה במעשהו, למנוע הריגת אנשי שבטו, ואילו על העבירה סבר שאינה גדולה כל כך, שהרי עדיין לא גזרו אז

מצאנו זי"ע שיבחן את ידיעותיו, כשנפרד ממנו פנה אליו זקה"ק ואמר לו: "הנני מצוך שלשה דברים, שתתפלל תמיד רק מתוך הסידור, תלמוד הרבה גמרא עם פירוש הר"ג, ותשמע לכל אשר תאמר אליך אמך כי מובא במדרש ששלמה המלך זכה למלוכה מפני שכיבד את אמו".

הרבה יש ללמוד מדברים אלו שציוה זקה"ק זי"ע לנער עילוי כמותו, שכבר ידע אז מחצית ממסכתות הש"ס בע"פ, ובפשטות י"ל דווקא משום שידע אותו לעילוי וחרף, חשש שמא כשתצווהו אמו למעט מלימודו בשעות הלילה המאוחרות לצורך בריאותו וכדומה, יאמר בלבו שאינו צריך לשמוע לדבריה, ע"כ עמד והזהירו על כבוד אמו.

על פי זה יש לבאר הפסוק דבר אל כל עדת בני ישראל אליהם קדושים תהיו, היינו לפרוש גם מענייני הרשות וכפי' הרמב"ן ע"ש, קדש עצמן במותר לך, אבל יחד עם זאת הזהר לקיים איש אמו ואביו תיראו, היינו שלא תזלזל במורא אב ואם בכדי לשמור ולקיים חומרות ומידת חסידות, שאם יאמרו לך הורייך שלא לנהוג בחומרא פלונית או שלא לעשות מעשה טוב מסויים, עליך לשמוע לקולם. (משיעור חורשי" קדושים תשל"ח)

על עכו"ם מושום נשג"ז (שם פב), ורק קנאין היו פוגעין בו, והלך למסור נפשו בעבור אנשי שבטו, ואדעתא דהכי שידע שיפגעו בו קנאים, וידע שבני שבט לוי לא ישקטו על שהוא מבזה את משה רבינו, ולעולם דימה בעצמו שכוונתו לשם שמים.

**הוא** סבר שמוגיע לו שכר כפנחס שהלך לקנאות קנאת ה' צבאות, וכן הוא הלך לקנאות קנאת ה', אבל לעולם הוא רק עושה מעשה זמרי, ולאמיתו של דבר לא כיוון לש"ש, והעבירה שעשה גדולה מן המצוה שדימה לעשות.

משיעור חורש"י ויגש תשמ"ב



## ביאור מנין הלויים מבין חודש

### נשמות גבורות נשלמים מיד

**אמנם** כל זה שייך רק במי שהוא תחת גדרי הטבע והגוף, ואצלו שייך לומר שאין הגוף והשכל נשלמים כראוי עד שיהיה בן עשרים שנה.

**אבל** מי שהוא קדוש, וכולו נשמה, והריהו מופשט לגמרי מכל גשם וחומר, והגוף הוא רק כשק הלבוש על נשמתו, כי עיקר מהותו הוא הנשמה, והרי הנשמה אינה מחכה עד שיעשה האדם בן עשרים שנה, והנשמה היא נשמה קדושה וטהורה שיוודת משמי מרום בעת לידתו של אדם, נשמה שנתת בי טהורה, אם כן באדם כזה אין חילוק אם כבר נעשה בן עשרים שנה או לא.

**ומצינו** במדרש (ב"ר ל"ו ע"א) שלפני המבול, כשהיה תינוק נולד, היתה אמו אומרת לו שייכנס לבית שכיניו ויקח סכין לחתוך טבורו, ובאותו היום שנוולדו כבר דיברו והלכו, ולא יראו מהשדים והמזיקין (ע"ש ובויק"ר ה' א').

### צדיקים שגילו נסתרות בקטנותם

**ומובא** בגמ' (חגיגה י"ג ע"א) מעשה בילד אחד שדרש במעשה מרכבה. ומסופר גם על המגיד מקאזניץ זי"ע שאמר דברים גבוהים בימי ילדותו, עד שאמרו לו שלא יאמר כן ברבים.

**וכמו** כן ידוע המעשה של נחמן קטופא שאמר את נבואת הילד, שהם סתרי תעלומות, שאומר מה שיהיה עד סוף כל הדורות, ואולי כיום אפשר להבין מעט ממה שכתוב שם, והחיד"א

ויהיו פקודיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבין חודש ומעלה כי לא התפקדו בתוך בני ישראל כי לא ניתן להם נחלה בתוך בני ישראל.

**וברש"י** כי לא התפקדו בתוך בני ישראל, להיות נמנין בני עשרים שנה מה טעם, כי לא נתן להם נחלה, והנמנין מבין עשרים שנה היו בני נחלה שנאמר איש לפי פקודיו יותן נחלתו.

### שלימות האדם – כשנעשה בן כ'

**נראה** לפרש מה שהלויים נפקדו מבין חודש ומעלה, דהנה הטעם שמנו את בני ישראל מבין עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל, כי בהיות האדם בן עשרים שנה הוא בגבורתו ובתקפו, והוא בגדר כיבוש וראוי להיות יוצא צבא, ובן עשרים שנה לרדוף אחר המזונות (אבות פ"ה מכ"ד וברע"ב).

**ומהאי** טעמא מחוייב אז האדם לישא אשה (קידושין כ"ט ע"ב), כיון שאז גופו הוא בשלימות.

**וראיה** לזה, שמצינו (יבמות פ' ע"ב) שאין האדם נקרא סרים אלא כשנעשה בן עשרים שנה, כיון שאז הוא הזמן הראוי להשלמת האדם בכל תוקפו.

**וגם** בא אז אל הדעת השלימה, וכמו שמצינו (ב"ר נ"ב א') בת מאה כבת עשרים לחטא, כי עד שנעשה האדם בן עשרים שנה אין לו דעת שלם ועדיין אינו בר חטא, ומשום הכי קי"ל (ב"ב קנ"ו ע"א) שרק מי שהוא בן עשרים שנה יכול למכור מקרקעי, כיון שרק אז יש לו דעת שלימה.

נשואה לזקינו הרה"ק ר' אבי עזרא זעליג מגרעניץ, ושנים רבות אחרי נישואיהם עדיין לא היה להם זרע של קיימא, ובכל פעם שהיה נולד אצלם בן, היה נפטר זמן מועט אחר לידתו.

**פעם** היה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, בעל קדושת לוי, בקאזניץ, והמגיד מקאזניץ הזכיר אצלו את בתו שאין בניה מתקיימים אצלה, אמר הקדושת לוי: בוודאי אם ממשיכים כאלו נשמות גבוהות אינם יכולים להתקיים בזה העולם. ואמר שאם ברצונה שיתקיימו אצלה הילדים, תלבש בגד אדום שתפור עליה י"ב כפתורי כסף, אולי אז יוכל הבן הנולד אצלה להתקיים.

**ואכן** עשו לה בגד זה, ולאחמ"כ נולד הרה"ק ממאגלניצא, שהיה קדוש עליון.

**ואמר** הרה"ק ממאגלניצא בענותנותו: אמי היתה צדיקת גדולה והורידה נשמות גבוהות ומיוחדות כאלו שלא יכלו להתקיים בזה העולם, וכשעשו לה בגד פחות וגרוע (א פארשארט קלייד) מזה נולד לה בן שהוא ג"כ פחות וגרוע (א פארשארט קינד).

### ביאור הכתוב

**על** כן היו צריכים לדעת אצל הלויים אם לא המשיכו נשמות גבוהות כאלו שאינם שייכים כלל לדור הזה, שלא יוכל להתקיים בזה העולם, ולכן הוצרכו להמתין עד שיהיה בן ל' יום. אבל משנעשה בן ל' יום הרי הוא כבו עשרים בדעת שלימה לרוב קדושתם.

זה שאמר הכתוב ויהיו פקדיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חודש ומעלה כי לא התפקדו בתוך בני ישראל, והטעם שמנו אותם מבן חודש

מביא המעשה באריכות שכשיצא לאויר העולם התחיל לברוע ולהשתחוות, ואמר לאמו שהוא רואה כעת בכל העולמות, והתחיל לומר דברי נביאות, עד שאביו ביקש ממנו שלא יוסיף לומר, ולאחמ"כ התחיל שוב לומר דברי נביאות, ואז נסתלק מן העולם.

**הצדיקים** הקדושים היו צדיקי אמת ועובדי ה' מיד כשנולדו, והיו כמלאכים הקדושים, ואצל מלאך לא יתכן לומר שיהיה חילוק והבדל בגיל שנותיו.

### ביאור מנין הלויים

**ולכן**, הלויים הקדושים שהעמידו נשמות קדושות כאלו שכל עניני הגוף היו בטלים ומבוטלים אצלם, לא היו צריכים להמתין מלמנותם עד שיהיו בני עשרים, ומנו אותם מבן חודש ומעלה שאז כבר היו בשלימות דעתם ושכלם.

**והענין** שהוצרכו להמתין עד שיצאו מכלל נפל, הוא כדי לדעת אם ישארו לחיות, ואם העולם הזה יוכל לסבול את הנשמה הגבוהה הזו.

### נשמה גבוהה – סכנה לקיומה בעוה"ז

**וידוע** מצדיקים שהיו להם ילדים שנסתלקו מיד לאחר לידתם, ואמרו שהמשיכו כאלו נשמות קדושות שהעולם לא היו יכולים לסבול אותם.

**ראיתי** פעם אצל גיסי (הרה"צ ר' יעקב יצחק שפירא זצ"ל חתנו של הרה"ק מרודניק שהיה נכדו של השרף ממאגלניצא) שהיה לו איזה בגד אדום ממשי עם כפתורי כסף, ולתמיהתי על זאת סיפר לי שבתו של המגיד ממקאזניץ היתה

מלכי המלכים הקב"ה, ועל כן לא היו צריכים להמתין עד שיהיו בני עשרים. וכן כיון שהם קדושים כל כך לא היה אפשר למנותם עם כל בני ישראל, וכדי הוא לגיונו של מלך להיות נמנה בפני עצמו.

ומעלה הוא כי לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל, כי לרוב קדושתם ופרישותם מעניי העולם הזה לא ניתן להם נחלה, ולא היו צריכים לקרקע והיו כמלאכים הניזונים מרוחניות, והמה לגיונו של מלך, וחיים מהאור אין סוף הקב"ה, וניזונים ממלך

משיעור חורש"י פנחס תשל"א



## התוכן:

### קנאים פוגעים בו - מרוב אהבת ישראל

הדקדוקים שבפרשה / טעם שאין מיתה לבועל ארמית / מהות איסור בעילת ארמית / שיטת הקנאים - בכל אחד יש ניצוץ קדוש / "הניצוץ הקדוש" - מקורה בסיני / קנאות - שלא להתיימש מיהודי



### קנאות אמיתית מהי

"כעס" איננה "קנאות" / קנאות מתוך אהבה וכאב / סכנת הכעס / אשר קינא "לאלוקיו"



### הוא מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה

הרה"ק מבעלזא מבטל מנהגו / ביאור המעשה / כשאביו מצוהו לבטל חומרא / לשקול במאזני פלס / זמרי סבר שעושה מצוה



### ביאור מנין הלויים מבן חודש

שלימות האדם - כשנעשה בן כ' / נשמות גבוהות נשלמים מיד / צדיקים שגילו נסתרות בקטנותם / ביאור מנין הלויים / נשמה גבוהה - סכנה לקיומה בעוה"ז / ביאור הכתוב

